

สักขีพยาน

...รักแห่ง...ความลำบากต่าง...ทุกที่ที่หนี...
ด้วยภูมิศาสตร์ที่ทั้ง และ ลึกลับที่ดูทำใน...? ?
ดี...ที่นั่นคือ...ที่รักแห่งอิสลาม "บ่าว และ บอฆาฟ"
คุณค่า...ความงาม...เป็น...ของ...ภายใต้...ของ...
...ที่พบ...เป็น...ของ...
ซึ่งทำ...ฉันพบ...ใน...
...ที่...
... และ ...

รัก และ ความสุข

หนังสือ **ลักษณะอีสาน**
: **ว่าด้วยศิลปวัฒนธรรม**

ผู้เขียน : ตี๋ก แส่นบุญญ

พิมพ์ครั้งที่ 3 : มกราคม 2560

สนับสนุนการจัดพิมพ์ครั้งที่ 3

โดย โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจาก
พระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

สาขางาน : งานช่างศิลปกรรม สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นลาวอีสาน
ศิลปหัตถกรรมไทยลาว สุนทรียศาสตร์ คติความเชื่อ
มานุษยวิทยา วัฒนธรรมพื้นบ้านพื้นเมือง

ส่วนประกอบ : เนื้อเรื่อง ภาพถ่าย ลายเส้น

ออกแบบปก : ชูเกียรติ พิทักษ์พรพัลลภ/ ตี๋ก แส่นบุญญ

ศิลปกรรมรูปเล่ม : ตี๋ก แส่นบุญญ/ธนวัฒน์ ฝอยจันทร์/วัชระ ดุษฎีกุล

พิมพ์ที่ : บริษัท ยงสวัสดิ์อินเตอร์กรุ๊ป จำกัด

56 ถนนแก้วเสนา ตำบลวารินชำราบ

อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี 34190

คำนำเสนอ

มองย้อนไปในยุคล่าอาณานิคม สยามประเทศไทย จำเป็นต้องปรับตัวขนานใหญ่ทุกด้าน เพื่อรักษาเอกราช ต้องหันวิถีไปตามอำนาจตะวันตก ที่มีและใช้วิทยาการเทคโนโลยีบังคับขู่เชิญสารพัด กระทั่งถึงยุคสงครามเย็น ของสองกลุ่มมหาอำนาจโลก จึงได้ปรับไปตามกระแสโลกเสรีนิยมอย่างสุดลิ่ม ทั้งยุโรปและทุนนิยมอเมริกา จนกลายเป็น “วัฒนธรรมกระแสหลัก” โดยผ่านผู้นำอำนาจการเมือง และเศรษฐกิจเข้ามาข่มทับกดขี่ วิถีวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นทุกภูมิภาคอย่างรุนแรง ทำให้อ่อนล้า อ่อนแรง จนดูไร้คุณค่า จนเกือบสูญสลายไปจากวิถีคนคิดในชีวิตสังคมไทย

ปัจจุบันก็ดูจะยังมีคนไม่มากนักที่จะกล้าหันกลับไปสืบค้นหารากเหง้าที่เสมือน “รากแก้ว” ของศักยภาพภูมิปัญญาท้องถิ่นของบรรพชนหลายเผ่าพันธุ์ที่รวมกันเป็นประเทศไทยให้หันกลับมาเห็นคุณค่าที่มีความหมายต่อการสนองประโยชน์ชีวิต 2 ด้าน คือ ร่างกาย และ จิตใจ ที่เรียกกันว่า วัฒนธรรมทางวัตถุ และวัฒนธรรมทางจิตใจ

อาจารย์ตึก แสนบุญ เป็นคนหนึ่ง ในจำนวนไม่มากที่มีพลังจิตมุ่งมั่น ด้วยเวลาอันยาวนานที่จะทวนกระแสหลักของทุนนิยม ด้วยการมีความสุขอยู่กับการกลับไปสืบค้น และขุดคุ้ยหลักฐานอดีตที่เป็นร่องรอยชีวิตอันสุขสมบูรณ์ท่ามกลางทรัพยากรธรรมชาติแวดล้อมที่มั่งคั่งทั้งเรื่อง **อาหารการกิน ที่อยู่อาศัย** ที่ถูกสร้างขึ้นจาก “ความจำเป็น” และ **งานช่างทางความเชื่อทางศาสนา** อันเป็นเรื่องของ “ความต้องการและความกลัว” อีกหลายเรื่องหลายมิติมุมมองที่เกี่ยวกับศรัทธาและรีนรมย์ ที่ล้วนเป็นเอกลักษณ์สำคัญของความเป็นพื้นถิ่นแผ่นดินอีสานไทย ทุกเรื่องราวพยายามชี้ให้เห็นวิถีอันงดงาม และเรียบง่ายที่มี “เสน่ห์” ของความเป็นท้องถิ่นอีสาน ทั้งๆ ที่ตัวเองสัญจรมาจากต่างถิ่นแดนไกล (อ.ตาดลี จ.นครสวรรค์) ที่ต้องข้ามเทือกเขาเพชรบูรณ์

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ความรู้ข้อมูลพื้นฐาน ในหนังสือรวมบทความ
ลักษณะอีสาน ว่าด้วยศิลปวัฒนธรรม ของ อาจารย์ ตึก แสตนบุญ ซึ่งเป็น
วัฒนธรรมกระแสรองที่อ่อนล้าโรยแรง จะช่วยเป็น ภูมิคุ้มกัน ที่สามารถยัง
ประโยชน์ในการสืบสานต่อและสร้างสรรค์ใหม่บนฐานรากอันมั่งคั่งของตัวเอง
ต่อไป เพื่อเป็น “พลังสำรอง” กับกระแสหลักของทุนนิยมโลกาภิวัตน์ได้อย่าง
สันติและมั่นคงในอนาคต และเป็นที่น่ายินดี ที่โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
(อพ.สธ.) มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี เล็งเห็นความสำคัญต่อองค์ความรู้
ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นอีสานที่ถ่ายทอดส่งผ่านศิลปะงานช่างแขนงต่างๆ ทั้งทาง
ด้านประโยชน์การใช้สอย และบทบาทหน้าที่สัญลักษณ์ความหมายทางสังคมใน
ฐานะวัตถุทางวัฒนธรรม โดยสนับสนุนการจัดพิมพ์เผยแพร่สู่สาธารณะ
อันจะเป็นการเสริมสร้างความรัก และความเข้าใจ เพื่อสืบต่อมรดกทาง
วัฒนธรรมท้องถิ่นอีสาน ให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในวิถีสังคมใหม่

สมชาย นิลอาธิ